

Iš užsienio grįžę lietuviai greitai pildo laisvas darbo vietas

Į Lietuvą iš užsienio kasmet grįžta keliasdešimt tūkstančių šalies gyventojų – jie papildo ne tik nuolatinių gyventojų gretas, bet ir darbo rinką. Pasak migracijos ir užimtumo specialistų, grįžtančiųjų laukia ne tik laisvos darbo vietos, bet ir augantys atlyginimai bei papildomos išmokos aukštos kvalifikacijos specialistams.

Užimtumo tarnybos (UŽT) duomenimis, vien šiomet per 8 mėnesius šalyje užregistruoti 529 darbo neturintys iš užsienio grįžę asmenys, tarp kurių daugiausia darbingo amžiaus žmonių. Pasak specialistų, ne visi grįžę iš užsienio registruojasi UŽT, o tie, kurie kreipiasi, ilgai bedarbiais neužsibūna.

„Per pirmus aštuonis šių metų mėnesius įsidarbino 413 į Lietuvą grįžusių ir UŽT užsiregistravusių asmenų, iš jų 92,5 proc. – pagal neterminuotas darbo sutartis. Dar 63 asmenys darbo paiešką nutraukė pradėję individualią veiklą pagal pažymą ar verslo liudijimą, įsteigę mažąją bendriją ir pan.“, – komentuoja UŽT Stebėsenos ir analizės skyriaus vyr. specialistė Jurgita Oksienė.

Nors aukštąjį universitetinį ar koleginiį išsilavinimą įgiję tik 18,7 proc. į UŽT besikreipiančių grįžusiųjų, nekvalifikuoto darbo ieškojo vos 30 proc. – pageidaujama dirbti krovikais, nekvalifikuotais inžinerinių statinių statybos darbininkais, biurų, viešbučių ir kitų įstaigų valytojais, kambarinėmis ir pagalbininkais, kitur nepriskirtais nekvalifikuotais apdirbimo pramonės darbininkais.

Tai iš dalies atitinka ir UŽT sudarytą sąrašą profesijų, kurių darbuotojų labiausiai trūksta šalyje. Šiuo metu itin reikalingi darbuotojai statybos sektoriuje – mūrininkai, montuotojai, apdailininkai ir kiti. Pramonės sektoriuje trūksta

suvirintojų, vamzdynų montuotojų, frezuotojų, elektrikų, kepėjų, fasuotojų, siuvėjų, įvairių gamyklinių staklių operatorių. Paslaugų sektoriuje ieškoma vairuotojų ir kompiuterininkų, taip pat reikalingi įvairaus profilio darbuotojai žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje.

„Daugiausia (43 proc.) grįžtančiųjų darbo ieškojo kvalifikuotų darbininkų, operatorių ir paslaugų darbuotojų profesijų grupėse – nori dirbti ne tik vairuotojais ar pardavėjais, bet ir statybininkais. Dar 27 proc. darbo dairėsi specialistų ir įstaigų tarnautojų profesijų grupėje kaip reklamos ir rinkodaros specialistai, administravimo ir vykdomieji sekretoriai“, – sako J. Oksienė.

Grįžti skatina ir finansinės galimybės

Grįžę tautiečiai laukiami ir Lietuvos darbdavių. 2021 m. projekto „Renkuosi Lietuvą“ užsakymu atliktos apklausos duomenimis, 6 iš 10 šalies darbdavių mano, kad migracijoje gyvenę darbuotojai dažnai turi vertingos patirties ar įgūdžių, kurių neturi kiti.

„Ypač palankiai į užsienyje įgijusius patirties darbuotojus žiūri IT sektoriaus verslai. Kita vertus, Lietuvos darbdaviai nuogaštuoja, kad iš užsienio grįžę migrantai tikisi didesnių atlyginimų nei šiandien pasiruošęs mokėti šalies verslas. Dėl šios priežasties didelės įmonės bei tarptautinės korporacijos yra labiau linkusios palankiau vertinti buvusius migrantus nei smulkusis verslas“, – sako Tarptautinės migracijos organizacijos (angl. International Organization for Migration – IOM) Vilniaus biuro vykdomo projekto „Renkuosi Lietuvą“ vadovė Edita Urbanovič.

Pasak jos, kaip seksis grįžusiems įsitvirtinti Lietuvoje, priklauso ir nuo pačių grįžtančiųjų noro bei pastangų – rekomenduojama pradėti darbo paieškas dar būnant užsienyje.

„Kiekvienas galvojantis apie grįžimą apsvarsto užimtumo galimybes, ypač jei reikės nuomotis būstą ir išlaikyti šeimą. Susiradus darbą dar esant užsienyje, paprastai lengviau apsispręsti grįžti į Lietuvą. Todėl patariame darbo paieškas pradėti iš anksto, ypač kai tam šiuo metu yra palankios sąlygos – pandemija darbo pokalbius perkėlė į nuotolį“, – pataria E. Urbanovič.

Vis dėlto nespėjus susirasti darbo, tai nėra priežastis atsisakyti grįžimo – kol trunka darbo paieškos, galima kreiptis dėl nedarbo išmokos. Ji skiriama

atsižvelgiant į užsienyje (Europos Sąjungoje, Europos ekonominėje erdvėje, Šveicarijoje bei Jungtinėje Karalystėje) gautas pajamas, tad dažnu atveju galima gauti ir maksimalią išmoką, kuri šiuo metu siekia beveik 1 tūkst. eurų. Taip pat yra galimybė persikelti užsienyje gaunamą nedarbo išmoką į Lietuvą.

„Aukštos kvalifikacijos specialistai taip pat gali pretenduoti į šiemet vyriausybės pristatytą naują paskatą grįžtantiems – 2993 eurų atvykimo išmoką. Ji skiriama tiems darbuotojams, kurie atitinka visas 4 sąlygas: asmuo užsienyje praleido pastaruosius 5 metus; grįžęs įsidarbino pagal profesiją, įtrauktą į aukštą pridėtinę vertę kuriančių profesijų, kurių darbuotojų trūksta Lietuvoje, sąrašą; dirba pagal neterminuotą darbo sutartį ir gauna ne mažesnę negu 2993 eurų atlyginimą iki mokesčių“, – vardina „Renkuosi Lietuvą“ vadovė.

Pasak jos, grįžti motyvuoja ir Lietuvoje augantys atlyginimai. Statistikos departamento duomenimis, per metus vidutinis darbo užmokestis augo beveik 14 proc. ir siekė 1780 eurų iki mokesčių. Didžiausias bruto darbo užmokestis II metų ketvirtį fiksuotas Vilniaus apskrityje (1978 euro).

Pritraukia talentus

Pasak tarptautinio profesionalų tinklo „Global Lithuanian Leaders“ vadovės Marijos Šaraitės, dalis išvykusių profesionalų rimtai svarsto grįžimo į Lietuvą klausimą, tad susidomėjimas karjeros galimybėmis yra nuolatinis.

„Mūsų patirtis rodo, kad daugiausiai išvykusiųjų susidomėjimo sulaukia informacinių technologijų, finansų, gyvybės mokslų, energetikos sritys. Nenuostabu, kad darbo skelbimų rubrika yra pati populiariausia mūsų naujienlaiškiuose, taip pat nuolat sulaukiame įvairių užklausų dėl darbdavių bei talentų suvedimo“, – pasakoja M. Šaraitė.

Diasporos profesionalus visame pasaulyje jungiantis „Global Lithuanian Leaders“ jiems siūlo įvairius būdus kurti ir vystyti ryšius su verslo įmonėmis, institucijomis ir kitomis organizacijomis Lietuvoje, taip pat padeda pritraukti talentus šalies įmonėms. Grįžti išvykusius taip pat skatina talentų pritraukimo programos „Work in Lithuania“, „Gal į Lietuvą?“, įvairios „Kurk Lietuvai“ iniciatyvos.

„Užsienyje gyvenę ir dirbę asmenys grįždami atsiveža skirtingas patirtis, kurios gali praturtinti ir duoti vertingų impulsų ne tik šalies kultūrai ar socialiniam gyvenimui, bet ir darbo rinkai – lengviau diegiamos ir taikomos naujos

technologijos, Vakarų Europoje jau kuris laikas prigiję metodai. Tai skatina pasitempti ir pačius šalies darbdavius – tokiu būdu tampame patrauklesne šalimi ne tik grįžtantiems tautiečiams, bet ir į šalį atvykstantiems bei čia įsikurti planuojantiems užsienio gyventojams“, – sako E. Urbanovič.

Statistikos departamento duomenimis, šiemet per pirmus 8 mėn. į šalį sugrįžo beveik 15 tūkst. lietuvių.

Parengė: Migracijos informacijos centras „Renkuosi Lietuvą“

www.pasauliolietuvis.lt